

Tıbbi Malpraktiste Sorumluluk: 7406 Sayılı Yasa Malpraktis Açısından Neler Getirdi?

Liability in Medical Malpractice: What Did Law No. 7406 Bring Forth About Malpractice?

L. Verda ERSOY^a

Tıbbi malpraktis nedeniyle sorumluluk, kusura dayalıdır. Bugün gerek ceza mahkemelerinde, gerekse tazminat davalarının görüldüğü hukuk mahkemelerinde bu konuda yeterince incelikli bir değerlendirme yapılmamakta/ yapılamamaktadır. Kusur incelemelerinde hekim, odağa alınmakta, çoğu zaman hekimin içinde bulunduğu koşullar göz ardı edilmekte, sanki ideal koşullar varmış gibi, olması gereken ile olan arasındaki fark değerlendirilmektedir. Oysa sağlık hizmeti bir ekip işidir ve kusurun ortaya çıkması pek çok faktörden kaynaklanabilmektedir. Örneğin gerekli sayıda ve nitelikte ekip üyesinin bulunmaması, sağlık finansmanındaki yetersizlik nedeniyle ekipman, araç-gereç ve mekan yetersizliği, cihazların bozuk olması ya da kalibrasyonun yapılmaması gibi teknik eksiklikler, diğer sağlık personelinin beceri eksikliği ve hatalı uygulamalar yapması, performans dayalı ücret dayatması, tıbbın gerekleri değil maliyet endeksli geri ödeme sistemi bu faktörlerdendir. Daha önemlisi, kısıktılan talep ve bu talebin karşılanması için sistem üzerinden sık aralıklarla randevu verilmesi, gereken zaman ayrılamayan hastaların tekrar başvuruları ile de artan hasta yükü ile hekimlerin başta uzun çalışma saatleri olmak üzere olumsuz çalışma koşulları hekimleri hataya sevk etmektedir (1). Bu nedenle konunun adından başlayarak yeniden düşünülmesi ve Türk Tabipleri Birliği Etik Bildirgesinde de belirtildiği gibi “sağlık hizmeti kaynaklı zarar” olarak ele alınması doğru olacaktır (2).

Sağlık hizmeti kaynaklı zarar konusu tekil düşünülemez bir toplum sağlığı meselesidir. Böyle bir zararın doğması iki taraflı yıkıma yol açmaktadır. Burada mağdur olan sadece zarar gören hastalar ve yakınları değil, aynı zamanda hekimlerdir. Hekimler, bu nedenle hapis cezaları ile karşı karşıya kalabilmekte; zorunlu mesleki sorumluluk sigortası teminatlarının da düşüklüğü ile beraber, bir ömürlük birikimleriyle dahi karşılanamayacak tazminatları ödeme borcu altına girebilmektedirler. Yapılan yargılamalar dolayısıyla pek çok hekim mesleğini bırakmakta, Tıpta Uzmanlık Sınavında kalp-damar cerrahisi, genel cerrahi, çocuk cerrahisi, beyin cerrahisi ve kadın hastalıkları ve doğum, çocuk sağlığı ve hastalıkları gibi yüksek riskli branşlar tercih edilmemektedir. Aslında bu durum, bugün olmasa da bundan 5-10 sene sonra daha yakıcı bir biçimde hissedeceğimiz üzere, üçüncü bir taraf olarak ifade edebileceğimiz toplumdaki tüm bireyler için de geri dönüşsüz bir zarara yol açmaktadır.

7406 sayılı Torba Kanununun (3) 14. maddesi ile 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'na madde eklenerek daha önce kamu görevlisi hekimler ile sınırlı olan ceza mahkemelerinde yargılanmanın ancak soruşturma oluru verilmesi ile mümkün olması hali, özel sağlık kurum kuruluşlarında ve vakıf üniversitelerinde çalışan hekimleri de kapsayacak şekilde genişletilmiş; bu konuda yeni kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulu'na yetki verilmiştir.

Aynı Kurul, kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan sağlık çalışanlarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı ilgisine rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına da karar verecektir. Ancak işin burasında ne yazık ki özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde çalışanlar dışarıda bırakılmış, var olan hukuksal duruma yenilik getirilmemiştir.

^aTürk Tabipleri Birliği Hukuk Bürosu ✉ verdasagun@gmail.com

Gönderim Tarihi: 16.06.2022 • Kabul Tarihi: 16.06.2022

Kuşkusuz hak arama özgürlüğü korunmalıdır. Bununla birlikte, bugün pek çok haksız davanın açıldığı da bilindiğine göre, hekimler yönünden ciddi motivasyon ve zaman kaybına yol açan ceza davalarının bir süzgeçten geçirilerek açılması, sağlık hizmetin verimliliği açısından önemli olduğu gibi yargı yükünün azaltılması bakımından da önemlidir. Rücu davaları yönünden bakıldığında, geçmişte olduğu gibi neredeyse her durumda hekime rücu edilmesinden vazgeçilmesi ve hizmeti sunan idarenin sorumluluğu üstlenmesi de son derece kıymetlidir.

Ancak bu konuda karar verecek olan Mesleki Sorumluluk Kurulu, tamamen bürokratik ve merkezi bir yapılanma içindedir. Şu haliyle tarafsızlığı ve bağımsızlığı konusunda bir güvence vermemektedir. Türk Tabipleri Birliği tarafından TBMM’de Sağlık ve Adalet Komisyonları görüşmeleri (4) sırasında dile getirilmesine karşın meslek kuruluşları, o alanın uzmanlık dernekleri, sendika ve hasta haklarının korunmasına yönelik faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerine Kurulda yer verilmemiştir. Ayrıca Kurulun çalışmaları ve karar alma süreçlerine dair bir ölçüt de Yasada düzenlenmemiştir.

Yapılan düzenlemeler kısmen olumlu olsa da esas hedef olması gereken sağlık hizmeti kaynaklı zararın önlenbilmesine, hiç olmazsa en aza indirilmesine yarayacak mı sorusuna olumlu bir cevap vermek güçtür. Bunun sağlanabilmesi için gerçekten bütünlüklü bir yaklaşımla yeni sağlık politikaları oluşturulmasına ihtiyaç vardır. Sağlık hizmeti kaynaklı zararın nasıl meydana geldiğini ortaya çıkarmaya ve bunları gidermeye yönelik samimi çalışmalar yapılmadan, bu tür olayların önüne geçilmesi mümkün olmayacaktır. Kök neden analizi ve bunun sonuca etkisinin değerlendirilmesi, sağlık çalışanlarına teminat veren hata bildirim sistemlerinin oluşturulması ile mümkün olabilecektir.

Bütün bunlardan başka zarar görenlerin uğradığı zarar mutlaka bir an önce giderilmelidir. Bunun için Türk Tabipleri Birliği, kar amaçlı özel sigorta kuruluşlarına prim aktarılmasından vazgeçilerek kamusal bir fon oluşturulmasını uzun yıllardır önermektedir. Hastaların mağduriyetini ortadan kaldıracak, hekimler için de tam bir güvence oluşturacak bu önerinin ciddiye alınması ve bir an önce hayata geçirilmesi, kaynak yaratılması ve sürdürülebilirliği bakımından önemlidir.

KAYNAKLAR

1. ERSOY V., “Tıbbi Malpraktis”, Toraks Cerrahisi Bülteni, cilt. 1, sayı.5 (2014), s. 29.
2. TTB Etik Bildirgeleri; Sağlık Hizmeti Kaynaklı Zarar Bildirgesi s.27 (https://www.ttb.org.tr/yayin_goster.php?Guid=4d13145a-905f-11ea-9b7d-6d38d16eb233 internet adresinden 08.06.2022 tarihinde erişilmiştir.)
3. 27 Mayıs 2022 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
4. TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu 22.03.2022 tarihli tutanağı (https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=2930 internet adresinden 08.06.2022 tarihinde erişilmiştir.)